

MỘT SỐ BIỆN PHÁP ĐỔI MỚI QUẢN LÝ DẠY HỌC TOÁN Ở TIỂU HỌC

Nguyễn Thị Thúy Hạnh

Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Tóm tắt: Giáo dục tiểu học đang thực hiện bước chuyển từ tiếp cận nội dung sang tiếp cận năng lực học sinh theo yêu cầu đổi mới giáo dục. Để đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản toàn diện môn Toán theo chương trình giáo dục phổ thông 2018, cần tăng cường công tác quản lý dạy học môn Toán trong các trường Tiểu học tập trung vào các nội dung: Nâng cao năng lực quản cho đội ngũ quản lý tổ chuyên môn; Bồi dưỡng cho đội ngũ giáo viên các yêu cầu và thực hiện nghiêm túc nội dung chương trình môn Toán ở TH; Đổi mới phương pháp và hình thức dạy học môn Toán; Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh; Khai thác, sử dụng hiệu quả thiết bị dạy học môn Toán.

Từ khóa: *Biện pháp, đổi mới, quản lý, dạy học Toán, tiểu học.*

Nhận bài ngày 5.12.2022; gửi phản biện, chỉnh sửa, duyệt đăng ngày 22.12.2022

Liên hệ tác giả: Nguyễn Thị Thúy Hạnh; Email: ntthanh@daihocthudo.edu.vn

1. MỞ ĐẦU

Trong Chương trình Toán Tiểu học (TH) ban hành kèm theo Thông tư 32/2018/TT - BGDDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ GDĐT, môn Toán được đánh giá là môn học bắt buộc và quan trọng. Nội dung được tinh giản hơn và chú trọng hơn đến tính ứng dụng trong thực tiễn nhiều hơn. Mục tiêu chương trình hướng tới là hỗ trợ và tăng cường kiến thức về toán học, nâng cao năng lực tư duy sáng tạo, cùng với kỹ năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn. Do vậy, các trường TH cần phải đổi mới công tác quản lý dạy học môn Toán nhằm đáp ứng tốt yêu cầu của đổi mới giáo dục nước nhà và phù hợp với thực tiễn của các nhà trường.

Thực tế cho thấy, hiệu trưởng (HT) các trường TH đều nhận thức rõ ý nghĩa, vai trò và tích cực quản lý việc dạy học môn Toán theo yêu cầu CTGDPT 2018, song vẫn chưa có những biện pháp cụ thể, chưa tạo động lực cho việc dạy học và tổ chức quá trình đổi mới một cách chưa triệt để và hiệu quả. Vì vậy, ở nhiều nhà trường chưa có bước chuyển biến thực sự về vấn đề này. Trên cơ sở kết quả khảo sát thực trạng quản lý dạy

học môn Toán của HT các trường TH hiện nay, chúng tôi đề xuất một số biện pháp quản lý hoạt động này phù hợp với thực tiễn địa phương.

2. NỘI DUNG

2.1. Cơ sở lý luận và thực tiễn đề xuất biện pháp

** Cơ sở lý luận*

Theo tác giả Bùi Văn Nghi, “Quản lý dạy học (QLDH) môn Toán bao gồm các hoạt động sau: Quản lý phân công chuyên môn, quản lý việc thực hiện nội dung chương trình, quản lý chuẩn bị giờ lên lớp, quản lý nền nếp giảng dạy trên lớp của giáo viên, quản lý hoạt động dự giờ và kiểm tra chuyên môn, quản lý hoạt động kiểm tra, đánh giá (KTĐG) kết quả học tập của học sinh,... Quản lý hoạt động học tập của học sinh bao gồm: quản lý nền nếp học tập của học sinh, quản lý KTĐG kết quả học tập của học sinh” [6].

QLDH môn toán trong trường tiểu học theo chương trình giáo dục phổ thông 2018 chịu ảnh hưởng bởi các yếu tố như: Kinh tế - xã hội của địa phương; việc phối hợp các lực lượng xã hội; năng lực của đội ngũ cán bộ quản lý và trang thiết bị phục vụ dạy học.

** Cơ sở thực tiễn*

Khảo sát của các tác giả Đỗ Thị Thanh Huyền [4], Nguyễn Thị Mai Thanh [5] cho thấy, hiệu trưởng các trường tiểu học nhận thức được tầm quan trọng của công tác quản lý dạy học Toán ở TH, đã triển khai nhiều biện pháp quản lý, tuy nhiên những biện pháp đó chưa thực sự nâng cao được chất lượng dạy học Toán theo yêu cầu chương trình dạy học Toán 2018. Nguyên nhân cơ bản là do đội ngũ tổ trưởng chuyên môn (TTCM) còn thiếu những kiến thức, kỹ năng QLDH Toán theo yêu cầu chương trình giáo dục phổ thông (GDPT) 2018; Những biện pháp triển khai chưa tạo được động lực cho giáo viên trong công cuộc đổi mới dạy học Toán để tạo ra sự chuyển biến mạnh mẽ trong việc phát triển năng lực (PTNL) người học; Nhiều giáo viên (GV) chưa nắm vững được qui trình tổ chức hoạt động dạy học theo định hướng PTNL nên vẫn còn hiện tượng làm thay, làm hộ học sinh; Nội dung, phương pháp, hình thức kiểm tra đánh giá kết quả học tập của học sinh chưa sát với mục tiêu PTNL người học; Việc khai thác, sử dụng trang thiết bị dạy học Toán chưa hiệu quả,...

Do vậy, các biện pháp quản lý dạy học môn Toán ở các trường TH hiện nay cần tập trung vào một số nội dung chủ yếu: Nâng cao năng lực quản cho đội ngũ quản lý tổ chuyên môn; Bồi dưỡng cho đội ngũ giáo viên các yêu cầu và thực hiện nghiêm túc nội dung chương trình môn Toán ở TH; Đổi mới phương pháp và hình thức dạy học môn Toán; Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh; Khai thác, sử dụng hiệu quả thiết bị dạy học môn Toán.

2.2. Các biện pháp quản lý dạy học toán ở trường tiểu học

2.2.1. Nâng cao năng lực quản lý cho đội ngũ tổ trưởng chuyên môn

** Mục đích, ý nghĩa của biện pháp*

- Giúp TTCM nhận thức sâu sắc về vị trí, vai trò của họ trong việc triển khai thực hiện chương trình dạy học Toán ở Tiểu học theo yêu cầu chương trình GDPT phổ thông 2018;

- Giúp TTCM kiến thức, kỹ năng quản lý, điều hành hoạt động TCM theo hướng phát huy năng lực của các thành viên trong việc đổi mới dạy học môn Toán ở trường TH đáp ứng yêu cầu của chương trình GDPT 2018;

** Nội dung và cách thức tiến hành*

- Xây dựng kế hoạch bồi dưỡng nâng cao trình độ, năng lực quản lý cho đội ngũ TTCM hàng năm, định kì, thường xuyên, căn cứ tình hình thực tế;

- Bồi dưỡng các kiến thức, kỹ năng QL và điều hành hoạt động chuyên môn của TCM, quản trị điều hành công tác giáo dục HS thông qua DH môn Toán.

- Tạo môi trường, điều kiện thuận lợi khuyến khích TTCM tự học, tự bồi dưỡng nhằm nâng cao trình độ, năng lực quản lý, năng lực chuyên môn.

** Điều kiện thực hiện biện pháp*

- HT cần nhận thức rõ vai trò của TTCM và bản thân TTCM cũng cần ý thức được trách nhiệm của mình trong quản lý dạy học môn Toán theo yêu cầu chương trình GDPT 2018.

- TTCM cần có ý thức tự học, tự bồi dưỡng năng lực quản lý, năng lực chuyên môn của bản thân đáp ứng yêu cầu chương trình GDPT 2018 nói chung và chương trình môn Toán ở TH nói riêng;

- Phòng GD&ĐT có kế hoạch và tạo điều kiện thuận lợi cho các trường TH trong công tác bồi dưỡng, phát triển đội ngũ.

2.3.2. Tăng cường quản lý thực hiện nội dung chương trình môn Toán ở tiểu học theo yêu cầu chương trình GDPT 2018

** Mục đích và ý nghĩa biện pháp:*

+ Giúp GV hiểu rõ những điểm cốt lõi trong CTDH Toán ở TH;

+ Trên cơ sở đó, phát triển khả năng xây dựng kế hoạch và tổ chức dạy học nhằm hình thành và PTNL toán học của học sinh;

+ Xây dựng cơ sở đánh giá thi đua giúp cho lãnh đạo nhà trường dễ dàng kiểm tra

việc thực hiện nhiệm vụ chuyên môn của từng GV DH Toán.

** Nội dung và cách thức thực hiện:*

+ Dựa trên kế hoạch năm học của nhà trường, HT chỉ đạo TCM xây dựng, triển khai kế hoạch năm học, kế hoạch chuyên môn thống nhất.

+ Xây dựng qui trình cụ thể và đưa ra những yêu cầu rõ ràng để giúp GV thực hiện nghiêm túc, hiệu quả kế hoạch dạy học đã được phê duyệt.

+ Phân công Ban Giám hiệu, TCM thường xuyên bao quát để nắm vững tình hình dạy học môn Toán; kịp thời động viên, khích lệ cá nhân, tập thể GV, HS có thành tích trong dạy và học; Đồng thời có những hình thức nhắc nhở, phê bình, xử lý nghiêm những trường hợp vi phạm, không tuân thủ theo những qui định chung về chuyên môn và nề nếp;

+ Đẩy mạnh sinh hoạt nhóm chuyên môn Toán theo hướng nghiên cứu bài học, coi đây là biện pháp hiệu quả trong công tác bồi dưỡng, nâng cao năng lực đội ngũ.

** Điều kiện thực hiện biện pháp:*

+ Đội ngũ quản lý cần hiểu những điểm cốt lõi trong chương trình GDPT 2018; Hướng dẫn thực hiện kế hoạch năm học của địa phương; Kế hoạch năm học của nhà trường;

+ Hiệu trưởng cần tổ chức cho CB, GV học tập, nêu cao tinh thần trách nhiệm, tự chủ trong việc thực hiện nhiệm vụ năm học và yêu cầu của Chương trình GDPT 2018 và CTDH môn Toán.

2.3.3. Phát huy tinh thần chủ động, sáng tạo của GV trong đổi mới phương pháp và hình thức dạy học môn Toán

** Mục đích và ý nghĩa biện pháp:* Phát huy năng lực chủ động, sáng tạo của GV Toán trong việc áp dụng những phương pháp tiên tiến và phương tiện dạy học hiện đại vào quá trình dạy học môn Toán nhằm PTNL học sinh theo yêu cầu Chương trình GDPT 2018;

** Nội dung và cách thức thực hiện:*

+ Xây dựng kế hoạch tổ chức các lớp tập huấn về đổi mới phương pháp dạy học, vận dụng linh hoạt, đa dạng các phương pháp dạy học môn Toán theo hướng PTNL người học;

+ Sinh hoạt chuyên môn thường xuyên theo hướng nghiên cứu bài học, tập trung đổi mới dạy học Toán;

+ Tăng cường tổ chức cho HS thực hành vận dụng kiến thức vào giải quyết tình huống thực tiễn để củng cố kiến thức, phát triển đam mê, hứng thú học tập môn Toán;

+ Ứng dụng công nghệ thông tin trong các khâu của quá trình dạy học để gia tăng hiệu quả dạy học, khơi gợi nhu cầu, đam mê học cho học sinh.

** Điều kiện thực hiện biện pháp:*

+ HT phải thâm nhuần và đồng thời tuyên truyền, nâng cao nhận thức của GV về đổi mới phương pháp, hình thức DH Toán nhằm PTNL học sinh theo yêu cầu Chương trình GDPT 2018.

+ Cần quản lý chặt chẽ, khoa học việc dụng hiệu quả các trang thiết bị dạy học Toán nhằm phát huy năng lực của học sinh.

+ Tạo môi trường văn hóa nhằm động viên, khích lệ GV đẩy mạnh phong trào thi đua đổi mới phương pháp và hình thức dạy học Toán ở tiểu học.

2.3.4. Chỉ đạo đổi mới nội dung, phương pháp, hình thức kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh

** Mục đích và ý nghĩa biện pháp:* Nhằm đánh giá hiệu quả đổi mới phương pháp và hình thức dạy học Toán ở TH đáp ứng yêu cầu Chương trình GDPT 2018; Điều chỉnh kịp thời những sai sót, không phù hợp trong việc thực hiện kế hoạch của GV; Từ đó đề ra những biện pháp cần khắc phục, đồng thời đẩy mạnh, phát huy những nhân tố tích cực, tạo phong trào thi đua sôi nổi trong nhà trường; Tạo động lực, hứng thú, say mê học tập của HS, phát huy năng lực học tập của bản thân.

** Nội dung và cách thức thực hiện:*

+ HT chỉ đạo xây dựng kế hoạch kiểm tra, đánh giá dạy học môn Toán cả năm, từng học kỳ. Trong đó, xác định rõ mục đích, nội dung, hình thức, phương pháp, phương tiện kiểm tra đánh giá kết quả học tập của học sinh;

+ Ứng dụng CNTT trong việc kiểm tra đánh giá, tạo điều kiện thuận lợi cho cả GV, HS trong hoạt động dạy và học.

+ Giám sát chặt chẽ quá trình triển khai thực đảm bảo tính chính xác, khách quan, làm cơ sở điều chỉnh hoạt động dạy học hướng tới PTNL học sinh.

** Điều kiện thực hiện biện pháp:*

+ CB, GV và các lực lượng cần hiểu rõ mục đích, ý nghĩa của việc kiểm tra kết quả học tập của học sinh để thống nhất hành động;

+ Đảm bảo những điều kiện thiết yếu cho hoạt động diễn ra nghiêm túc, hiệu quả, không tạo áp lực, căng thẳng cho học sinh.

2.3.5. Quản lý khai thác, sử dụng hiệu quả thiết bị dạy học môn Toán

** Mục tiêu của biện pháp:* Nâng cao nhận thức của GV, HS trong việc khai thác, sử

dùng hiệu quả các trang thiết bị dạy học Toán.

** Nội dung và cách thức tiến hành*

+ Hằng năm, HT chỉ đạo rà soát, kiểm kê CSVC và đồ dùng dạy học hiện có, đánh giá thực trạng về số lượng, chất lượng, giá trị sử dụng, đặc biệt là đồ dùng phục vụ dạy học môn Toán để xây dựng kế hoạch bảo dưỡng, sửa chữa, mua sắm bổ sung đảm bảo CSVC, PTDH đầy đủ, chất lượng cho DH môn Toán trong năm học;

+ Có kế hoạch huy động nguồn kinh phí để sửa chữa, mua sắm CSVC, PTDH theo yêu cầu CTDH môn Toán 2018 ở TH;

+ Tổ chức tập huấn sử dụng hiệu quả trang thiết bị DH môn Toán;

+ Xây dựng qui định về việc khai thác, sử dụng hiệu quả trang thiết bị DH môn Toán và giám sát chặt chẽ quá trình sử dụng;

+ Tuyên dương, khen thưởng kịp thời những GV, HS có sáng kiến trọng việc làm đồ dùng dạy học hiệu quả;

** Điều kiện thực hiện biện pháp*

+ Hiệu trưởng cần ý thức việc khai thác, sử dụng hiệu quả trang thiết bị dạy học trong nhà trường là một biện pháp rất quan trọng để nâng cao chất lượng dạy học;

+ Phân cấp quản lý và giao nhiệm vụ cụ thể trong việc xây dựng kế hoạch, tổ chức thực hiện và giám sát chặt chẽ việc khai thác, sử dụng hiệu quả thiết bị dạy học môn Toán;

+ Trong việc sử dụng đồ dùng dạy học môn Toán, GV cần ý thức mình là chủ thể của hoạt động này, từ đó phát huy hết năng lực sáng tạo của mình trong việc thiết kế, sử dụng hiệu quả các thiết bị DH Toán nhằm PTNL của học sinh.

3. KẾT LUẬN

Quản lý dạy học môn Toán trong trường TH đóng vai trò rất quan trọng trong việc chuyển đổi từ tiếp cận nội dung sang tiếp cận năng lực học sinh. Do vậy, các CBQL cần ý thức những biện pháp quản lý và mối quan hệ giữa chúng để triển khai một cách đồng bộ, linh hoạt, sáng tạo, thống nhất, nâng cao chất lượng, hiệu quả dạy học và quản lý DH môn Toán trong trường TH đáp ứng yêu cầu chương trình GDPT 2018.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ GD&ĐT (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông môn Toán*, Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ GD&ĐT;
2. Công văn số 1315/BGDĐT-GDTH ngày 16 tháng 4 năm 2020 của Bộ GD&ĐT về hướng dẫn

SHCM thực hiện chương trình GDPT cấp tiểu học;

3. Công văn số 1338/GDĐT-TH ngày 13 tháng 5 năm 2020 của Sở GD&ĐT về hướng dẫn SHCM thực hiện chương trình GDPT cấp tiểu học từ năm học 2020 - 2021;
4. Đỗ Thị Thanh Huyền, (2021) " *Quản lý dạy học môn Toán trong các trường tiểu học quận Long Biên, thành phố Hà Nội theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018*", Luận văn thạc sĩ quản lý giáo dục, Tạp chí Giáo dục, Số đặc biệt Kỳ 1 tháng 5/2018, tr 76-81
5. Nguyễn Thị Mai Thanh (2018), *Quản lý dạy học môn toán ở trường Tiểu học Ngọc Thụy, quận Long Biên, thành phố Hà Nội theo định hướng phát triển năng lực học sinh*. Luận văn thạc sĩ QLGD, Học viện Quản lý giáo dục.
6. Bùi Văn Nghị (2012), *Vận dụng lý luận vào thực tiễn dạy học môn Toán ở trường Phổ thông*, Nxb. Giáo dục, Hà Nội.

SOME MEASURES TO INNOVATE THE MANAGEMENT OF TEACHING MATH IN PRIMARY SCHOOLS

Abstract: *Primary education is making the transition from accessing content to approaching student capacity according to the requirements of educational innovation. In order to meet the requirements of fundamental and comprehensive renovation of Mathematics under the 2018 general education program, it is necessary to strengthen the management of teaching Mathematics in primary schools. The article proposes some effective management measures for teaching Mathematics in primary schools today.*

Keywords: *Measures, innovation, manage, teaching Math, primary schools.*